

FI-tillsyn

Hållbarhetsinformation i fonder

Nr 6

7 november 2018

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	3
VAD HAR FI UNDERSÖKT?	4
Bakgrund	4
Nya informationskrav för fondförvaltare	4
Självreglering och FI:s uppdrag	5
Om informationsstandarden	5
Vår kartläggning	5
VAD SÅG FI I KARTLÄGGNINGEN?	6
Informationsstandarden en god början	6
lakttagelser om informationsstandarden	7
lakttagelser från fokusgruppsintervjuer	11
SLUTSATSER OCH UPPFÖLJNING	13
Goda förutsättningar för fortsatt självreglering	13
Utveckling av informationsstandarden	13
Anpassa informationen till konsumenters behov	14

FI-tillsyn

Finansinspektionen publicerar återkommande tillsynsrapporter i en numrerad rapportserie. Tillsynsrapporterna är en del av FI:s kommunikation.

Rapporterna behandlar genomförda undersökningar och annan tillsyn som FI utför. Genom rapporterna informerar FI om vilka iakttagelser och bedömningar som FI har gjort och om sina förväntningar i olika frågor. Detta kan vara till stöd för företagen i deras verksamhet.

Sammanfattning

Fondbranschen har inom ramen för sin självreglering utvecklat en informationsstandard som fondförvaltare ska använda när de lämnar sådan information som behövs för att en konsument ska förstå en fonds förvaltning med avseende på hållbarhet. Finansinspektionen (FI) har i en kartläggning under sommaren 2018 följt upp och utvärderat branschens självreglering på området.

Sedan den 1 januari 2018 finns ett nytt informationskrav som ska underlätta för konsumenter att välja fond utifrån sina preferenser om att spara hållbart. En god transparens på området är en förutsättning för att konsumenter ska kunna fatta välgrundade investeringsbeslut.

Sammanfattningsvis visar FI:s kartläggning att det finns goda förutsättningar för en fortsatt självreglering på området. Det förutsätter dock att branschen vidareutvecklar informationsstandarderna och anpassar den till konsumenters behov.

■ Informationsstandarderna är en god början

Standarderna bygger på ett gediget arbete som har utförts av specialister på hållbara investeringar. De metoder som används i standarderna är till exempel etablerade inom området. Standarderna är dessutom väl förankrad i branschen, närmare 90 procent av de fondförvaltare som i kartläggningen uppgett att de beaktar hållbarhet i någon av sina fonder, använder den.

■ Informationsstandarderna ger för stort utrymme för fondförvaltarens egna tolkningar

Det framgår av FI:s enkätundersökning att informationsstandarderna behöver vidareutvecklas så att fondförvaltare tillämpar den på ett enhetligt sätt. Branschen behöver gemensamt fastställa vilka kriterier som fondförvaltare ska uppfylla för att få ange de olika metoderna i informationsstandarderna. Branschen behöver även utvärdera om tröskeln för när fonder beaktar hållbarhet eller inte är satt för lågt. Dessutom bör standarderna utvecklas så att informationen ger rätt förväntansbild av det hållbarhetsarbete som utförs i fonden i praktiken.

■ Anpassa informationsstandarderna till konsumenternas behov

De fokusgruppsintervjuer med konsumenter som FI gjort visar att konsumenterna upplever den standardiserade informationen som otydlig och därmed svår att förstå.

Informationen i standarderna behöver förenklas och begrepp och uttryck förtydligas så att även en genomsnittlig konsument kan förstå den. FI kan därmed konstatera att det återstår en del arbete för branschen på det här området.

Vad har FI undersökt?

FI har kartlagt hur fondförvaltare använder och tillämpar den nya standarden för hållbarhetsinformation som branschen har tagit fram. För att få en uppfattning av hur konsumenter upplever den standardiserade informationen genomförde FI så kallade fokusgruppsintervjuer.

BAKGRUND

Flera undersökningar visar att många konsumenter vill spara hållbart. Samtidigt är hållbarhet i fonder ett komplext område och inte enkelt för en konsument att sätta sig in i och förstå. Utbudet av sparprodukter som marknadsförs som hållbara växer också snabbt och det finns en risk att aktörer kan försöka utnyttja konsumenters informationsunderläge till sin fördel. En god transparens i fondernas hållbarhetsinformation är därmed en förutsättning för att en konsument ska kunna fatta välgrundade investeringsbeslut. Det är dessutom en förutsättning för FI:s möjlighet att bedriva tillsyn på området.

För att öka transparensen och underlätta för konsumenter att välja fond utifrån sina preferenser om hållbarhet kom därför ett nytt lagstadgat informationskrav den 1 januari 2018.

NYA INFORMATIONSKRAV FÖR FONDFÖRVALTARE

Det nya lagkravet riktar sig till förvaltare av värdepappersfonder¹ och alternativa investeringsfonder² (benämns härnäst gemensamt för fondförvaltare) som marknadsförs till konsumenter. Kraven innebär att fondförvaltarna ska lämna den information som behövs för att en konsument ska förstå fondens förvaltning med avseende på hållbarhet. Informationen ska lämnas för varje fond som en fondförvaltare förvaltar.

Mer om lagkravet

Enligt det nya informationskravet omfattar begreppet hållbarhet främst frågor som rör miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Informationen ska beskriva vilka hållbarhetsaspekter som beaktas i förvaltningen och den eller de metoder som används för hållbarhetsarbetet. Om en fondförvaltare inte alls beaktar hållbarhetsaspekter, ska förvaltaren i stället informera om detta. Informationen ska finnas tillgänglig på fondförvaltarens webbplats samt lämnas i fondens informationsbroschyr och årsberättelse.

Från och med det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2017, ska fondförvaltaren även lämna information om uppföljningen av sitt hållbarhetsarbete, alltså vilket resultat som förvaltaren bedömer att hållbarhetsarbetet har gett i praktiken. Denna information ska förvaltaren lämna i fondens årsberättelse eller i en separat rapport.

¹ Lag (2004:46) om värdepappersfonder 4 kap. 24 §.

² Lag (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder 10 kap. 11 §.

SJÄLVREGLERING OCH FI:S UPPDRAG

Det nya informationskravet är inte detaljerat och anger inte närmare *hur* hållbarhetsinformationen ska presenteras. FI bedömde att det, med utgångspunkt i det nya informationskravet, fanns goda förutsättningar för branschen att ytterligare standardisera hållbarhetsinformationen inom ramen för branschens självreglering. Eftersom en självreglering är flexibel och kan anpassas till utvecklingen på hållbarhetsområdet, uppmuntrade FI därför branschen att ta fram en informationsstandard för hållbarhetsinformationen till konsumenterna.

I regleringsbrevet för 2018 fick FI uppdraget att följa upp branschens arbete med att standardisera den information om hållbarhet som fondförvaltare ska lämna. I uppdraget ingår också att främja tillgången på relevant och jämförbar information på den svenska fondmarknaden.

OM INFORMATIONSTANDARDEN

Branschföreningen Fondbolagens förening vidareutvecklade under hösten 2017 den så kallade Hållbarhetsprofilen – det standardiserade informationsblad som Swesif³, ett nätverksforum för hållbara investeringar i Sverige, tidigare tagit fram. Syftet var att anpassa informationsbladet till det nya lagkravet. Branschföreningens medlemmar ska använda informationsstandarderna i enlighet med det som anges i föreningens riktlinjer för fondbolagens marknadsföring och information. Därmed är den en del av branschens självreglering.

VÅR KARTLÄGGNING

För att undersöka hur många fonder som beaktar hållbarhet i förvaltningen och i vilken utsträckning fondförvaltarna använder informationsstandarderna skickade FI en enkät till samtliga svenska fondförvaltare som berörs av det nya lagkravet.

Ytterligare en enkät besvarades av de 16 största fondförvaltarna.⁴ I enkäten ställde FI fördjupande frågor om informationsstandarderna. Syftet var bland annat att granska hur fondförvaltarna uppfattade begreppen i informationsstandarderna och vilka tolkningar som de gjorde. Enkätundersökningen genomfördes i juni 2018.

För att få en uppfattning om konsumenters möjlighet att förstå och jämföra hållbarhetsinformationen enligt den nya informationsstandarderna genomförde FI under september 2018 även två så kallade fokusgruppsintervjuer. Vid dessa intervjuer fick deltagarna utgå från en ren informationsstandard – alltså där den standardiserade informationen framgår men inte de kommentarer som fondförvaltarna frivilligt kan lämna för att komplettera den standardiserade informationen.

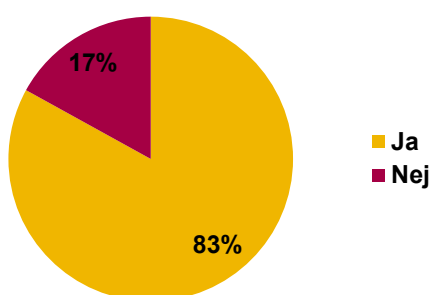
³ Swedish Sustainable Investment Forum.

⁴ Dessa aktörer förvaltar tillsammans cirka 85 procent av det totala fondkapitalet för svenska värdepappersfonder och specialfonder.

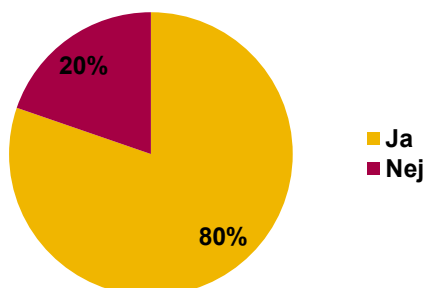
Vad såg FI i kartläggningen?

Ett stort antal fonder anger att de beaktar hållbarhet i sin förvaltning, och många fondförvaltare uppger att de använder branschens informationsstandard. FI konstaterar bland annat att informationsstandarden ger utrymme för fondförvaltarna att göra egna tolkningar och att tröskeln för när fonder beaktar hållbarhet eller inte kan vara satt för lågt. Konsumenter upplever den standardiserade informationen som otydlig och svår att förstå.

Fonder som beaktar hållbarhet

Informerar enligt informationsstandarden

INFORMATIONSTANDARDEN EN GOD BÖRJAN

Fondbranschen har på kort tid vidareutvecklat en informationsstandard för hållbarhetsinformation som bygger på ett gediget arbete utfört av specialister inom området hållbara investeringar. Branschföreningen Fondbolagens förening införlivade informationsstandarden i den befintliga självregleringen så att den infördes samtidigt som det nya lagkravet den 1 januari 2018.

FI:s kartläggning visar att nästan 85 procent av de fonder som berörs av det nya lagkravet anger att de beaktar hållbarhet i förvaltningen av fonden. Av de fondförvaltare som har fonder som beaktar hållbarhet uppger 80 procent att de följer den informationsstandard som branschföreningen har tagit fram. De som inte använder standarden anger att de valt att utforma informationen själva eller att de använder en annan informationsstandard, såsom FN:s principer för ansvarsfulla investeringar, UN PRI. Av enkätsvaren framgår att andelen fondförvaltare som använder standarden kommer att uppgå till närmare 90 procent när användarna av det standardiserade informationsblad som Swesif tidigare tagit fram (Hållbarhetsprofilen) helt övergått till den nya informationsstandarden.

FI konstaterar att flera av de begrepp som används i standarden är etablerade på området hållbara investeringar, till exempel i fråga om vilka metoder som kan användas inom ramen för hållbarhetsarbete i fonder. Branschen har därmed kommit en god bit på väg i sitt arbete med självregleringen på området.

IAKTTAGELSER OM INFORMATIONSTANDARDEN

Nedan följer FI:s iakttagelser som avser informationsstandarden för hållbarhet utifrån fondförvaltarnas svar i den fördjupande enkätundersökningen⁵. Avsnitten följer samma struktur som finns i informationsstandarden och har samma rubriker.

Informationsstandardens huvudrubriker:

- Hållbarhetsinformation
- Hållbarhetsaspekter som beaktas i förvaltningen av fonden
- Metoder som används för hållbarhetsarbetet
- Uppföljning av hållbarhetsarbetet.

Under respektive rubrik ska fondförvaltaren kryssa för tillämpliga alternativ. En kort standardiserad information finns för respektive alternativ för att beskriva för konsumenten vad alternativen innebär. Fondförvaltaren kan komplettera informationen i ett kommentarsfält. För en komplett bild, se bilaga 3, i Fondbolagens förenings riktlinjer för fondbolagens marknadsföring och information.⁶

Hållbarhetsinformation

Under denna rubrik anger fondförvaltaren om fonden beaktar hållbarhetsaspekter i förvaltningen eller inte. Om hållbarhetsaspekter beaktas i fonden ska även resterande del av informationsstandarden fyllas i.

I informationsstandarden ges ingen förklaring eller definition av vad som avses med att *beakta*. Däremot föreslår branschföreningen i sin instruktion⁷ att kommentarsfältet kan användas för information som underlättar bedömningen av fonden i hållbarhetsavseende.

I branschföreningens vägledningsdokument⁸ till fondförvaltarna framgår en övergripande princip för informationsstandarden. Enligt principen innebär begreppet att *beakta hållbarhet* att fondförvaltaren utför ett faktiskt hållbarhetsarbete i förvaltningen av fonden ifråga. Det är detta som fondbolaget ska redovisa i informationsstandarden. Trots viss vägledning i frågan framgår av enkätsvaren att det finns frågetecken kring gränsdragningen mellan att beakta och att inte beakta.

Nedan följer två exempel som illustrerar några problem när det gäller fondförvaltarnas tolkning och tillämpning av begreppet.

1. Av enkätsvaren framgår att fondförvaltarna tolkar begreppet att *beakta* olika. Cirka 30 procent av förvaltarna anser att en fond som är hållbar av andra skäl än att det bedrivs ett

⁵ Den fördjupande enkäten besvarades av de 16 största fondförvaltarna.

⁶ Riktlinjer för fondbolagens marknadsföring och information, se <http://www.fondbolagen.se/PageFiles/8535/Riktlinjer%20f%c3%b6r%20fondbolagens%20marknadsf%c3%b6ring%20och%20information.pdf>.

⁷ I informationsstandarden finns vissa instruktioner till fondförvaltaren om hur informationsstandardens ska fyllas i.

⁸ Frågor och svar om standard för hållbarhetsinformation, daterad 2018-04-20.

hållbarhetsarbete i förvaltningen kan anses beakta hållbarhet. Ett exempel kan vara en läkemedelsfond som begränsas till att investera i läkemedelsbolag. Frågan är om endast det faktum att en sådan fond inte *kan* innehålla till exempel kontroversiella vapen och kol innebär att den beaktar hållbarhet.

2. Av enkätsvaren framgår även att 85 procent av fondförvaltarna anser att fonden beaktar hållbarhet givet att förvaltaren utför ett hållbarhetsarbete för de tillgångar i fonden där det är möjligt. Alltså till synes oavsett hur stor andel av portföljen som avses. Av svaren framgår dessutom att förvaltarna vanligtvis inte uppger hur stor andel av fonden som beaktar hållbarhet. Det kan därmed vara svårt att bedöma om hållbarhet beaktas i fonden som helhet – eller bara för en mindre del av fondens innehav.

Hållbarhetsaspekter som beaktas i förvaltningen av fonden

I lagen lämnas viss vägledning vad gäller begreppet hållbarhet genom att några av de hållbarhetsaspekter som kan beaktas inom fondförvaltning anges. Branschföreningen har i informationsstandarden valt att dela in dessa aspekter i tre områden – miljöaspekter, sociala aspekter och bolagsstyrningsaspekter. Standarden ger dock fondförvaltare möjlighet att komplettera med andra hållbarhetsaspekter om det behövs.

Av enkätsvaren framgår att fondförvaltarna anser att dessa tre områden väl speglar de hållbarhetsaspekter som faktiskt beaktas inom förvaltningen av fonder. Några förvaltare lyfter dock frågan om området bolagsstyrningsaspekter bör definieras så att det tydligare framgår vad som avses, till exempel genom att använda mer beskrivande begrepp såsom *risker kopplade till penningtvätt, skatteflykt eller korrupktion*.

Metoder som används för hållbarhetsarbetet

Branschföreningen har i sin standard valt att använda tre metoder; ”Fonden väljer in”, ”Fonden väljer bort” och ”Fondbolaget påverkar”. FI konstaterar att metoderna relativt väl speglar de vanligaste förekommande metoderna för hållbara investeringar, åtminstone för aktieplaceringar.

Fonden väljer in

Denna metod innebär vanligtvis att en fondförvaltare aktivt väljer innehav i fonden utifrån vissa hållbarhetskriterier. Det medför att metoden vanligtvis är mer resurskrävande än de övriga två metoderna.

Branschen har i informationsstandarden delat in metoden i två alternativ. Fondförvaltaren ska antingen ange att hållbarhetsaspekter är *avgörande* för vilka bolag förvaltaren väljer att investera i, eller att förvaltaren tar *hänsyn* till hållbarhetsfrågor vid investeringsbesluten.

Med alternativet *avgörande* avses enligt informationsstandarden att *Fonden har specifika och uttalade kriterier för att välja in bolag utifrån miljö-, sociala- och affärsetiska frågor. Analys av bolagens arbete med hållbarhet är avgörande för valet av bolag i fonden.*

Kriterierna som avses i standarden har alltså fastställts av respektive fondförvaltare och inte av branschen gemensamt. Av enkätsvaren

framgår att det dessutom är relativt stora skillnader mellan fondförvaltarnas egna kriterier för detta alternativ. Fonder som i standarden angivit att hållbarhetsaspekter är avgörande för förvaltarens investeringsval kan därmed ha helt olika hållbarhetsarbete i praktiken. Detta framkommer inte vid en jämförelse utifrån informationsstandarderna.

Dessutom kan själva uttrycket *avgörande* ge uppfattningen att det är just hållbarhetsaspekter som slutligen avgör vilka investeringar som görs i fonden. Av enkätsvaren framgår det dock att de flesta fondförvaltarna i stället tolkar uttrycket så att en viss nivå på innehavet/bolaget ur ett hållbarhetsperspektiv (ett visst hållbarhetsbetyg) är tillräckligt, men att den finansiella analysen därefter tillåts styra valet. Uttrycket avgörande har alltså i praktiken många olika betydelser.

Med alternativet *hänsyn* avses enligt informationsstandarderna att *Hållbarhetsaspekter beaktas i ekonomiska bolagsanalyser och investeringsbeslut, vilket får effekt men behöver inte vara avgörande för vilka bolag som väljs in i fonden*. När det gäller alternativet att ta hänsyn finns alltså inget krav på att fondförvaltaren ska ha fastställt några kriterier för hur den beaktar hållbarhetsaspekter i förvaltningen. Inte heller ger informationsstandarderna någon annan vägledning kring vilken lägstanivå som ska vara uppfylld.

Enkätsvaren visar att fondförvaltarna har olika lägstanivåer för att ange denna metod, vilket gör det svårt att bedöma vad alternativet *hänsyn* innebär i praktiken. FI konstaterar därmed att tröskeln för alternativet är otydlig, men också att den sannolikt ligger på en för låg nivå för att anses utgöra en metod för hållbarhetsarbete inom fondförvaltning.

Av enkätsvaren framgår också att det finns fler underliggande nivåer och strategier inom denna metod, ”Fonden väljer in”, än vad som framgår med den nuvarande uppdelningen mellan *avgörande* och *hänsyn*. Frågan är därmed om informationsstandarderna tillräckligt väl speglar de olika nivåer av aktivt arbete som kan utföras på fondnivå inom denna metod.

Fonden väljer bort

Metoden ”Fonden väljer bort” innebär enligt informationsstandarderna att fondförvaltaren exkluderar (väljer bort) innehav/bolag i den aktuella fonden som är involverade i vissa produkter och tjänster, länder eller som kränker internationella normer och konventioner.

Produkter och tjänster

Enligt branschföreningens instruktion⁹ till informationsstandarderna ska fondförvaltare ange vilken eller vilka av tolv förvalda produkter och tjänster (sektorer) som fonden exkluderar. Fonden har även möjlighet att exkludera ytterligare valfria sektorer. Exempel på förvalda produkter och tjänster som kan exkluderas är klusterbomber eller personminor, kemiska och biologiska vapen, kärnvapen, kol, och fossila bränslen.

⁹ I informationsstandarderna finns vissa instruktioner till fondförvaltarna om hur standarderna ska fyllas i.

Enligt instruktionen till fondförvaltaren ska dock endast de sektorer som väljs bort i fonden synas i informationsstandarden som lämnas till konsumenten. Att förvaltaren faktiskt kan välja bort ytterligare sektorer i fonden än de som angetts i informationen framgår därmed inte vilket kan riskera att ge konsumenten en skev bild av fondens hållbarhetsarbete.

Av enkätsvaren framgår även att fondförvaltare gör skillnad på om exkludering av en sektor avser produktion eller även service eller distribution inom den sektorn. Denna skillnad framgår inte heller av informationsstandarden.

Internationella normer och konventioner

I informationsstandarden kan fondförvaltaren välja mellan två alternativ när det gäller att välja bort bolag som är involverade i kränkningar av internationella normer och konventioner kring miljö, mänskliga rättigheter, arbetsvillkor och affärsetik. Förvaltaren ska välja antingen att ange alternativet *Fonden undviker att investera i samtliga identifierade bolag som inte följer internationella normer*, eller alternativet *Bolag där fonden inte ser förändringsvilja eller där fonden bedömer att bolagen inte kommer att komma tillrätta med problemen under en acceptabel tidshorisont underkänns för investering*.

Enkätsvaren visar att fondförvaltarna arbetar på ett mer strukturerat och enhetligt sätt med att välja bort bolag som kränker internationella normer än vad som framgår av informationsstandarden. Dels använder flertalet förvaltare externa leverantörer för normgranskning, dels antyder förvaltarnas svar att många av dem har likartade processer i samband med misstänkta och bekräftade kränkningar. Sannolikt finns därmed goda förutsättningar för att standardisera informationen ytterligare så att den ger en mer representativ bild av vilket hållbarhetsarbete som bedrivs i praktiken inom ramen för denna metod.

Fondbolaget påverkar

Metoden innebär att fondförvaltaren aktivt försöker påverka företag i en mer hållbar riktning. Enligt informationsstandarden ska förvaltaren ange om den bedriver påverkansarbetet i egen regi, i samarbete med andra förvaltare, genom externa leverantörer eller på annat sätt. Här ska förvaltaren också ange om den i detta syfte röstar på bolagsstämmor och deltar i valberedningar.

Av enkätsvaren framgår bland annat att denna standardiserade information inte fångar olika fondtypers sätt att bedriva påverkansarbete på ett tydligt och rättvisande sätt. Standarden utgår i sin nuvarande utformning främst från aktiefonder vilket uttrycks till exempel genom att begreppet *ägarinflytande* används. Räntefonder saknar till exempel möjlighet att påverka genom att rösta på bolagsstämmor och delta i valberedningar, men kan i vissa fall bedriva påverkansarbete genom att föra en dialog med en emittent. Ett annat exempel är fondandelsfonder som saknar en direkt möjlighet att påverka bolagen som de underliggande fonderna äger. Påverkansarbete kan dock i det fallet ske genom att förvaltaren för fonden har en aktiv dialog med förvaltaren av den underliggande fonden.

Enkätsvaren från fondförvaltarna visar också att påverkansarbetet i praktiken skiljer sig åt – till exempel omfattningen av arbetet och förvaltarnas olika förutsättningar för att bedriva ett sådant arbete – skillnader som inte framkommer av informationsstandarden. Flera fondförvaltare anser att informationen i standarden fokuserar på *hur* påverkansarbetet bedrivs och att en bild av *vad* som är föremål för fondens påverkansarbete saknas.

Enkätsvaren visar dessutom att många förvaltare använder i stort sett alla tillgängliga alternativ inom metoden och att detta också anges i informationsstandarden. Frågan är om skillnader i olika fonders påverkansarbete därmed framkommer och vilket värde informationen har för konsumenterna som vill jämföra fonderna.

Uppföljning av hållbarhetsarbetet i fonden

Enligt det nya lagkravet ska fondförvaltaren lämna information om fondens uppföljning av hållbarhetsarbetet första gången under våren 2019. I enkäten ställde FI dock en fråga om vilken information kring uppföljningen som fondförvaltarna själva anser är relevant att lämna till fondspararen. Syftet var att redan nu få en bild av vad denna del av kravet på informationen kommer att innehålla.

Av enkätsvaren framgår att många fondförvaltare anser att informationen bör innehålla en redogörelse som ger fondspararen en uppfattning om fonden faktiskt utfört det arbete som utlovas i förköpsinformationen. Flera förvaltare framförde i sina svar att det är önskvärt och lämpligt att redogörelsen innehåller kvantitativ och kvalitativ information om effekten av fondens hållbarhetsarbete. Vidare menade fondförvaltarna att informationen bör utvecklas i takt med att metoder för effektmätning och kvalitet på underliggande data förbättras. FI delar flera av de synpunkter som framkom i enkätsvaren.

IAKTTAGELSER FRÅN FOKUSGRUPPSINTERVJUER

Av intervjuerna med konsumenterna i fokusgrupper framgår att deltagarna upplever att informationen i informationsstandarden är otydlig och svår att förhålla sig till. Att konsumenterna har svårt att förstå informationen kan dels bero på att vissa uttryck och begrepp som nämnts i föregående avsnitt är otydliga, dels att facktermer kan upplevas som främmande. Eftersom konsumenterna har svårt att förstå flera uttryck och begrepp har de också svårt att jämföra hållbarhetsarbetet i de olika fonderna, trots att skillnaderna här alltså kan vara väsentliga.

Av intervjuerna framkommer till exempel att konsumenterna i fokusgruppen uppfattar vissa uttryck som används ifråga om internationella normer som otydliga (*undvika, förändringsvilja, acceptabel tidshorisont*). Det leder alltså i sin tur till att konsumenterna har svårt att värdera de olika alternativen.

I avsnittet ”Fonden väljer in” kan fondförvaltaren ange alternativet *hänsyn*. Flera av konsumenterna i fokusgrupperna ifrågasätter värdet av alternativet då det anses alltför ospecifikt och intetsägande. Konsumenterna upplever dock alternativet *avgörande* som mer bindande och har därför högre förväntningar på hållbarhetsarbetet enligt detta alternativ.

Under fokusgruppsintervjuerna fick deltagarna se och jämföra två versioner av avsnittet ”Fonden väljer bort” i informationsstandarden. De fick först se en version som endast visar de sektorer som fonden faktiskt väljer bort i sin förvaltning. Deltagarna fick därefter se en version som även visar de sektorer som fonden har möjlighet att välja bort. Resultatet blev att konsumenterna upplevde att informationen blev tydligare när samtliga sektorer visades, det vill säga även de alternativ som fonden har möjlighet att välja bort.

I avsnittet ”Fondbolaget påverkar” indikerar konsumenternas svar att informationsvärdet är lågt eftersom det inte framgår hur stor möjlighet fonden faktiskt har att påverka bolagen i fonden när det gäller deras hållbarhetsarbete.

Slutsatser och uppföljning

FI bedömer att det finns goda förutsättningar för en fortsatt självreglering av hur fondernas hållbarhetsinformation ska presenteras. FI avser att fortsätta följa och utvärdera självregleringen på området och förväntar sig också att branschen själva utvärderar resultatet av sitt arbete.

GODA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR FORTSATT SJÄLVREGLERING

FI uppfattar att branschen har haft en hög ambitionsnivå när det gäller att åstadkomma en standardisering av hållbarhetsinformationen och att införliva den i självregleringen. Flera av de begrepp som används i standarden är etablerade på området hållbara investeringar, till exempel vilka metoder som kan användas för arbetet med hållbarhet i fonder.

Branschen har därmed kommit en god bit på väg i sitt arbete att utveckla självregleringen på området. Att närmare 90 procent av fondförvaltarna använder informationsstandarderna får dessutom anses vara ett gott resultat.

Givet en fortsatt hög ambitionsnivå hos branschens aktörer när det gäller att förbättra transparensen bedömer FI att det finns goda förutsättningar till fortsatt självreglering på området. FI avser att fortsätta följa och utvärdera branschens arbete och förväntar sig också att branschen själva löpande utvärderar resultatet av sitt arbete.

UTVECKLING AV INFORMATIONSTANDARDEN

För att uppnå relevant och jämförbar hållbarhetsinformation anser FI att branschen bör vidareutveckla och förbättra informationsstandarderna. Utifrån de iakttagelser som FI gjort i kartläggningen bör särskild fokus läggas på följande.

- Minska utrymmet för egna tolkningar av informationsstandarderna så att fondförvaltarna tillämpar standarderna på ett enhetligt sätt. Branschen behöver gemensamt fastställa vilka kriterier som fondförvaltaren ska uppfylla för att ange de olika alternativen i informationsstandarderna samt utvärdera om dessa ligger på en tillräckligt hög nivå för att anses utgöra metoder för hållbarhetsarbete inom fondförvaltning. Uttryck som används i standarderna bör vara precisa och begrepp tydligt definierade.
- Utvärdera om informationen som lämnas enligt standarderna är relevant. Informationen bör utvecklas så att den ger rätt förväntansbild av det hållbarhetsarbete som utförs i fonden i praktiken.
- En standardisering av hållbarhetsinformation för olika typer av fonder bör utvecklas. I dag är standarderna anpassad främst till aktiefonder.

ANPASSA INFORMATIONEN TILL KONSUMENTERS BEHOV

I fokusgruppsintervjuerna framkom en tydlig bild av att konsumenter har svårt att förstå informationen som lämnas enligt informationsstandarden.

Syftet med det nya lagkravet är att underlätta för konsumenter att välja fond utifrån sina egna preferenser om att spara hållbart. Att anpassa informationsstandarden så att syftet uppnås innebär sannolikt en utmaning för branschens aktörer som sträcker sig längre än att göra de förbättringar av informationsstandarden som föreslås i föregående avsnitt.

När informationen i ett nästa steg anpassas behöver den förenklas så att den utgår från en genomsnittlig konsuments perspektiv och att en sådan inte kan förväntas ha några djupare kunskaper om hållbara investeringar.

FI har i egna undersökningar¹⁰ kunnat konstatera att konsumenter i många fall saknar tillräckliga grundkunskaper och färdigheter för att förstå finansiell information. När en konsument väljer en fond behöver den ta ställning till faktorer såsom placeringsinriktningen för fonden, avgifter och risk. Att ta ställning till dessa faktorer kan vara nog svårt för en genomsnittlig konsument. Att kombinera detta med hållbarhetsaspekter för fonden är sannolikt ännu mer krävande. Konsumenter möts av en stor mängd komplex information och kan även ha svårt att uppskatta vilken konkret nytta fondens hållbarhetsarbete innebär. Branschen har i detta hänseende en del arbete framför sig.

Något som kan underlätta anpassningen till konsumentens behov är att med hjälp av digitala verktyg på ett pedagogiskt sätt presentera informationen som lämnas i standarden. Det kan bidra till att avsevärt förbättra konsumentens möjlighet att förstå och jämföra hållbarhetsinformationen.

¹⁰ Promemorian *Hushållens finansiella förmåga* FI Dnr. 17–21144.

Finansinspektionen
Box 7821, 103 97 Stockholm
Besöksadress Brunnsgatan 3
Telefon +46 8 408 980 00
Fax +48 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se

www.fi.se